
Na DVD vychádza jeden z divácky najnavštevovanejších slovenských filmov Majster kat Paľa Bielika

DVD edícia desiatich filmov Slovenský film 60. rokov – II, ktorú pripravili Slovenský filmový ústav (SFÚ) v spolupráci s vydavateľstvom Petit Press a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR, uzatvára svoju prvú polovicu. Piatym filmom, ktorý sa na DVD dostáva k divákovi, je divácky obľúbený film Paľa Bielika *Majster kat*. Historický príbeh o tom, ako sa priateľstvo dvoch mužov môže kvôli láske k jednej žene zmeniť na nenávisť, vyjde v piatok 23. októbra a zakúpiť si ho bude možné za 3,29 EUR ako súčasť denníka SME.

Majster kat je podobne ako filmy *V piatok trinásteho...* (1953), *Štyridsaťštyri* (1957) a *Jánošík* (1962 – 1963) autorským filmom Paľa Bielika. Aj pri tomto filme bol Bielik autorom námetu a scenára, ktorý napísal pod pseudonymom Ján Bukva. Na rozdiel od svojich výrazne dramatických príbehov, akými boli *Vlčie diery* (1948), *Kapitán Dabač* (1959) alebo *Štyridsaťštyri*, sa Bielik tentoraz väčšmi sústredil na melodramatický príbeh zasadený do historických kulís.

Film *Majster kat* sa odohráva v povodí Dunaja, v miestach, ktoré boli cieľom častých tureckých nájazdov. Bielik sa v ňom pokúsil nakrútiť divácky atraktívny dobový príbeh, pripomínajúci rozprávku o tom, čo ľudí spája a rozdeľuje od nepamäti. Je to príbeh dvoch priateľov, rybára Richardusa a mestského kata Emila Targa, ktorých spoločná náklonnosť k jednej žene, nečestnosť a zrada spôsobia, že ich priateľstvo sa zmení na veľkú nenávisť. Kompozíciou príbehu, charaktermi aj vzťahmi postáv je to výrazne zjednodušený film o láske aj priateľstve, odsudzujúci zlobu i nenávisť. Do hlavných úloh Bielik obsadil známych slovenských hercov Štefana Kvietika (rybár Richardus) a Vlada Müllera (kat Emil Targo), pre ktorých bol film *Majster kat* prvým historickým filmom. Postavu Agajky stvárnila herečka Emília Vášáryová. Podľa slov kameramana filmu Vladimíra Ješinu „*Bielikova režijná koncepcia filmu Majster kat bola od jeho predchádzajúcich filmov celkom odlišná. Bola postavená na hereckých výkonoch dobrých hercov, vrátane precíznosti hlasového prejavu. Determinantom však bolo veľa nočných scén, ktoré, žiaľ, neumožňovali dokonale využiť mimiku hercov podľa predstavy režiséra. To ma donútilo takmer za pochodu vypracovať techniku nakrúcania nočných scén za pomoci filtrov, osvetlení, kvalitného materiálu eastman color a pri dennom svetle vytvoriť presvedčivú nočnú atmosféru.*“ Aj preto je film *Majster kat* exoticky pestrofarebným výpravným veľkofilmom.

Film mal pôvodne vzniknúť v koprodukcii s Juhosláviou, no po povodniach, ktoré v roku 1966 postihli Slovensko, sa z finančných dôvodov viaceré scény filmu napokon nakrúcali v Čechách na zámku Telč. Bratislava neponúkla slovenským filmárom dostatok stredovekých exteriérov, a preto sa nakrúcalo prevažne len v okolí Dómu svätého Martina a na Kapitulskej ulici. Turecké rekvizity boli zapožičané z renesančného múzea v Topoľčiankach a zbrane z hradu Červený kameň. Film sa nakrúcal od 9. septembra 1965 do 6. apríla 1966 a celkové náklady dosiahli výšku 5 391 000 Kčs.

Film s veľkou slávou uviedli pri otvorení Filmového festivalu pracujúcich v roku 1966. Aj napriek tomu, že mal veľký divácky úspech a stal sa jedným z najnavštevovanejších filmov v histórii slovenskej kinematografie – do roku 1989 ho videlo v kinách vyše 2 milióny divákov, vtedajšia kritika ho hodnotila ako patetický, teatrálny, plytký a sentimentálny. Podľa Vladimíra Ješinu „sa dnešný divák na historický film *Majster kat* pozerá už len ako na rozprávku, ale opäť sa v ňom ozýva onen bielikovský vzdor proti utlačovateľom – Turkom, ktorí sa tu kedysi panský rozťahovali. Nevieť, ale možno je to svojím spôsobom ojedinelá obrazová spomienka na tú dobu. Myslím si, že vydanie na DVD si zaslúži už preto, že je vytvorený s poctivou bielikovskou dôkladnosťou.“

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

MAJSTER KAT (1966)

Réžia, námet a scenár: Paľo Bielik • Kamera: Vladimír Ješina • Hudba: Tibor Andrašovan • Strih: Maximilián Remeň • Zvuk: Ondrej Polomský • Architekt: Ivan Vaníček • Návrhy kostýmov: Gizela Schmiedová • Vedúci výroby: Pavol Bauma • Hrajú: Vlado Müller, Štefan Kvietik, Emília Vášáryová, Peter Debnár, Jozef Budský, Zuzana Jariabková, Oľga Adamčíková, Eduard Bindas, Daniel Michaeli, František Dibarbora, Ondrej Jariabek, Viera Časnochová, Ivan Krivosudský, Samuel Adamčík, Jozef Adamovič, Ján Kramár, Július Vašek, Vladimír Černý, Vlado Václav, Branislav Koreň, Igor Čillík, Slavomír Záhradník, Božena Slabejová a ďalší • Minutáž: 105 min. • Distribučná premiéra: 5. 8. 1966

DVD edícia Slovenský film 60. rokov – II nadväzuje na edíciu Slovenský film 60. rokov – I z minulého roka. Obe reflektujú obdobie, ktoré patrí v našich dejinách k najvýznamnejším. Tvoria ju základné diela slovenskej kinematografie: *Skalní v ofsajde* Jána Lacka, *Kým sa skončí táto noc* Petra Solana, *Šerif za mrežami* Dimitrija Plichtu, *Zvony pre bosých* Stanislava Barabáša, *Majster kat* Paľa Bielika, *Panna zázračnica* Štefana Uhra, *Živý bič* Martina Ťapáka, *Tri dcéry* Štefana Uhra, *Zmluva s diablom* Jozefa Zachara a *Vtáčkovia, siroty a blázni* Juraja Jakubiska. Okrem filmu záujemcovia na DVD nájdu aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogalériu. Titulky a menu majú DVD slovenské a anglické, ku každému filmu je ako predfilm pripojený jeden dobový *Týždeň vo filme*, päť filmov obsahuje komentár pre nevidiacich. Ako súčasť kolekcie opäť s každým DVD vychádza časopis. Ten prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu či výňatkov z dobovej tlače ilustruje dobu vzniku filmov a skúma ich historický kontext. Súčasťou DVD edície Slovenský film 60. rokov – II je aj bonusové DVD November 1989 – Očami slovenských dokumentaristov s tromi snímkami *Letová správa 89 – 90* Ilju Ruppeldta, *Všetci spolu... (po slovensky)* Evy Štefankovičovej a *Sonda – Vlak Nežnej revolúcie* režisérov Rudolf Ferko, Vladimír Mináč a Andrej Horák, ktoré vyjde 2. novembra pri príležitosti pripomenutia si novembrových udalostí z roku 1989. Jednotlivé DVD nosiče edície Slovenský film 60. rokov – II vychádzajú od piatka 25. septembra do 27. novembra 2009 v týždenných intervaloch a zakúpiť si ich je možné v novinových stánkoch, priamo vo vydavateľstve Petit Press, v predajni KLAPKA.SK na Grösslingovej ul. 43 a na www.petitshop.sme.sk alebo www.klapka.sk za 3,29 EUR. Filmy DVD edície Slovenský film 60. rokov – II spolu s filmami prvej série (*Jánošík I – II* Paľa Bielika, *Pieseň o sivom holubovi* Stanislava Barabáša, *Sínko v sieti* Štefana Uhra, *Boxer a smrť* Petra Solana, *Organ* Štefana Uhra, *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera, *Deň náš každodenný* Otakara Krivánka, *Kristove roky* Juraja Jakubiska, *Slávnosť v botanickej záhrade* Ela Havettu a *322* Dušana Hanáka) ponúkajú reprezentatívny pohľad na 60. roky v slovenskej kinematografii.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 60. rokov – II a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.

O týždeň vyjde DVD s filmom *Panna zázračnica* (1966), r. Štefan Uher / 30. 10. 2009